

Юрій Шивала

ХА ЛОНГ – ТАМ, ДЕ ДРАКОН ЗАНУРИВСЯ В МОРЕ

Географічні дані. Бухта Ха Лонг

Географічні координати	20° 54' пн.ш. 107° 12' сх.д.
Материк	Євразія
Частина світу	Азія
Країна	В'єтнам
Провінція	Куанг Нінь
Кліматичний пояс	Тропічний
Затока	Тонкійська
Море	Південно-Китайське

Від ніску до води – лише один політ

Завершивши мандрівку пустелю Піннаклс у Західній Австралії, ми підіймаємося на борт літака „КОЛОСОК” і прямуємо на північ. Пропонуємо вам відвідати одну з найкрасивіших бухт Землі – Ха Лонг. Тут знаходиться наступне чудо природи. Щоб з посушливої австралійської пустелі потрапити до мальовничих ландшафтів узбережжя Південно-Китайського моря,

потрібно здолати відстань у понад 6000 км. Триває така мандрівка літаком майже 8 годин. Впродовж подорожі з понад 10-кілометрової висоти ми побачимо багато цікавого.

Пролітаючи над Австралією, залишаємо позаду хребет Хамерслі, де знаходиться найвища точка Західної Австралії – гора Мехаррі (1 249 м). Ось під нами промайнули широкі простори Великої Піщаної пустелі та плато Кімберлі і з'являються блакитні води Тиморського моря. Саме тут ми покидаємо Австралію, але обов'язково ще повернемося назад. Наш переліт триває, і з ілюмінаторів літака уже видно сушу. Це – Калімантан, третій за величиною на планеті острів, який розділили між собою три країни: Індонезія, Малайзія та Бруней. Нарешті, минаючи водні простори Південно-Китайського моря, ми здійснюємо посадку на Євразійському континенті у В'єтнамі.

Де рай на Землі?

Євразія – найбільший материк на нашій планеті. Він складається з двох частин: Європи та Азії і має площу майже 55 млн км². Тут може поміститися територія, яка відповідає семи площам Австралії або 91-ій площі України. В Азійській частині цього континенту розташована найбільша за площею та найвища гірська система Землі – Гімалаї. У Гімалаях височіють 10 вершин з висотою понад 8000 м, 100 – заввишки понад 7000 м. Для порівняння, найбільшою вершиною за межами Азії є гора Аконкагуа в латиноамериканських горах Андах з піком 6962 м. Натомість, найвища точка Гімалаїв, гора Еверест, вища від андської Аконкагуа на 1886 м і може на всю планету похвалитися: „У мене – 8848 м!”. Якщо поряд з Еверестом побудувати хмарочос

такої ж висоти, то він матиме понад 1700 поверхів, тоді як найвищий будинок на Землі, Бурдж Халіфа в Об'єднаних Арабських Еміратах, має лише 162 поверхи. Саме в азійській частині Євразії,

де найвищі гори і найширші простори, природа створила справжній витвір мистецтва – бухту Ха Лонг. Для багатьох мешканців нашої планети вона асоціюється з раєм на Землі.

Ландшафтний дизайн від в'єтнамського дракона

Ха Лонг у перекладі з в'єтнамської мови означає „там, де дракон занурився у море”. Така назва має давнє коріння. Від покоління до покоління корінне населення Ха Лонгу тисячі років передає стародавню легенду, яка пояснює появу цього райського куточка. Найстаріші мешканці рибальських поселень в околиці „в'єтнамського раю” розповідають історію про дракона, який прилетів до морського узбережжя з гімалайських гір. Розмахуючи величезним хвостом, дракон розорював глибокі долини. Потім він занурився у воду, і її рівень у Тонкійській затоці різко піднявся. Коли дракон з головою опинився під водою, усі долини, створені велетенським хвостом, затопило, а решта суші перетворилася на острови.

Посилаючись на легенду, дракону можна було б присвоїти почесне звання найкращого ландшафтного дизайнера на планеті Земля. Тільки... після того,

як він заховався під водою, ніхто з мешканців Ха Лонгу його більше не бачив. Того, хто знайде дракона, чекає нагорода у редакції журналу „Колосок” ©.

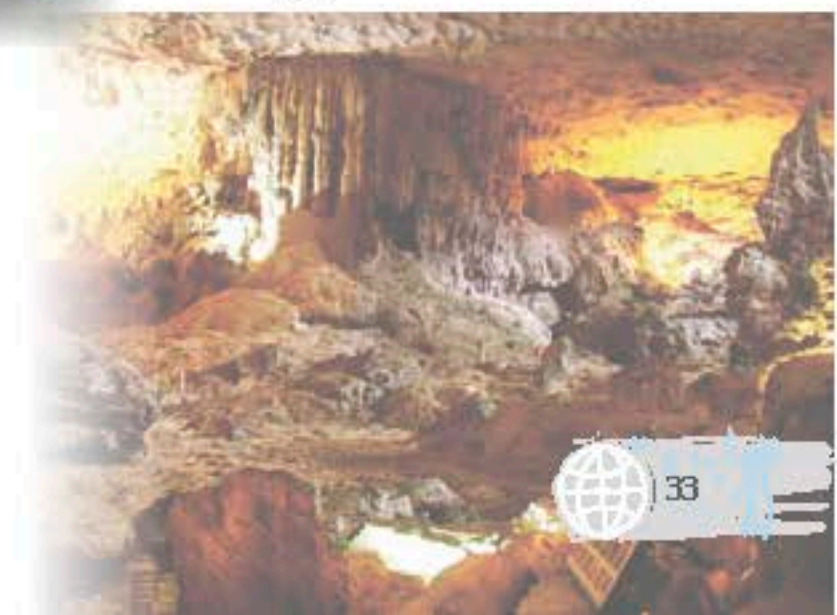
Що скажуть географи та геологи?

Якою б гарною не була легенда, науковці мають власну гіпотезу виникнення бухти Ха Лонг. На їхню думку, формування бухти відбувалося впродовж різних геологічних епох під впливом багатьох факторів. Серед них – трансгресії і регресії моря, специфічні кліматичні умови та карстові процеси. У силурійському періоді (440 млн років тому) територія сучасного Ха Лонгу

знаходилася на морському дні, де нашаровувалися вапнякові відклади та формувався горбистий рельєф. Внаслідок тектонічної активності в девонському періоді (400 млн років тому) море відступило, і Ха Лонг підійнявся вище рівня моря, утворивши острови. Приблизно 2 млн років тому у плейстоценовий період на островах прогресували ерозійні процеси. За сотні тисяч років рельєф Ха Лонгу дуже змінився: утворилися нові острови, серед яких багато островів-скель з неприступними крутими схилами. Карстові та абразійні процеси наприкінці плейстоценового періоду призвели до утворення печер, каньйонів, гротів.

Рельєф бухти змінюється і сьогодні:

дощові води проникають у щілини вапнякових відкладів, розмиваючи їх; припливи і відпливи відточують стінки й береги островів та скель; коріння дерев руйнують гірські породи, а вітри переносять

їхні дрібні частинки в інше місце. Здавалося б, ці непомітні для людського ока природні процеси майже не змінюють сучасного вигляду Ха Лонгу. Але хто міг передбачити, що через 400 млн років зі звичайного морського дна утвориться те, що зараз називають раєм на Землі? Можливо, міне ще кілька сотень тисяч років, і на місці Ха-Лонгу з'являться нові, ще мальовничіші ландшафти.

Повернемося у наш час

Місце, „де дракон занурився у море“, можна сміливо назвати царством островів. Їх на акваторії бухти понад 2000. Це так багато, що люди назвали лише половину з них. Решта поки що безіменні.

Більшість островів мають неприступні скелясті береги, тому на них збереглася дика природа з самобутньою флорою та фауною. Найбільший за площею острів бухти – Катба. Половина цього острова 1986 року отримала статус Національного парку. Тут трапляються дивовижні птахи, носороги, олені і рідкісні мавпи-франсуа. Інша частина острова є найбільш цивілізованим місцем у Ха Лонзі. Тут зосереджена лівова частка об'єктів туристичної інфраструктури, а також усі необхідні для місцевих жителів заклади соціальної сфери.

Окрім островів, бухта Ха Лонг славиться озерами, печерами та гротами. В епоху Середньовіччя азіатські пірати використовували печери і гроти Ха Лонгу для зберігання награбованих скарбів. Найвідомішими піратськими скарбницями є печери Ханг-Дау-Го і Барабан.

Ханг-Дау-Го у перекладі з в'єтнамської мови означає „печера дерев'яних юлків“.

Вона складається з трьох залів, з'єднаних кам'яними коридорами. Історики розповідають, що у XIII столітті у третьому залі Ханг-Дау-Го в'єтнамський полководець Чан Хинг Дао зберігав загострені бамбукові кілки. Ця зброя допомогла відбити напад монгольського хана Хубілая. Печера Барабан названа так через ритмічні звуки, що лунають у ній. Вони виникають внаслідок „мандрівок“ вітру поміж сталактитами і сталагімітами, яких у печері Барабан неймовірно багато. Окрім цих двох печер, туристи люблять грот Бонау, Дівочу печеру і Небесний Палац.

Життя на воді

Цікаво живуть люди у бухті Ха Лонг. Не враховуючи чисельних туристів, населення тут небагато – приблизно 1600 осіб. Частина людей проживає на згаданому раніше острові Катба і працює переважно у сфері туризму. Традиційними видами господарства для іншої частини населення Ха Лонгу є рибальство та вирощування морських аквакультур. Ті, хто займаються такою діяльністю, живуть у чотирьох рибальських поселеннях: Куа Ван, Ва Ханг, Конг Тау і Вонг Виєнг. Ці поселення – унікальні: вони знаходяться на поверхні води. Це не окремі човни з людьми, а справжні маленькі села на плавучих платформах. На них розташовані будинки, склади, пристані для човнів і навіть магазини. Ці маленькі населені пункти чудово вписуються у місцевий ландшафт і створюють незабутній краєвид Ха Лонгу.

Наша мандрівка бухтою, яку за повір'ям створив дракон, завершується. Ми заночуємо в плавучому будиночку, а завтра вирушимо у мандрівку через усю Азію до Європи. Будемо чекати на тебе, наш читачу, щоб

у наступному номері здійснити ще одну захоплюючу подорож у пошуках чудес природи.

СЛОВНИЧОК МАНДРІВНИКА

Акваторія – ділянка водної поверхні з визначеними межами.

Абразія – процес руйнування хвилями і прибоєм берегів і перенесення гірських порід у береговій зоні водойм. В результаті абразії утворюються специфічні форми рельєфу: абразійні уступи (кліфи), хвилеприбійні ніші, підводні абразійні тераси або платформи (бенчі) та інші.

Бухта – невелика частина моря, затоки, озера, водосховища, відокремлена від відкритих вод з трьох боків частинами суші (виступами берегів, скелями та прилеглими островами) і захищена ними від хвиль та вітру.

Грот – неглибока печера зі склепінчастою стелею і широким входом або розширення печери після вузького входу. Гроти є карстовими формами рельєфу.

Ерозія – руйнування ґрунту або гірських порід водним потоком, вітром або льодом. Ерозійні процеси є важливим чинником формування рельєфу земної поверхні.

Затока – частина океану, моря, озера, що заходить у суходіл, але має вільний водообмін з основною частиною водойми.

ний водообмін з основною частиною водойми.

Каньйон – глибока річкова долина з крутими схилами, утворена внаслідок ерозійних процесів.

Карст – процес розчинення гірських порід поверхневими або підземними водами і формування специфічного (поверхневого та підземного) рельєфу. Найбільш піддатливі карстовим процесам такі породи: вапняк, сіль, гіпс, доломіт, крейда та мергель. В результаті карстових процесів утворюються такі форми рельєфу, як карри, лійки, улоговини, понори, шахти, печери, підземні ріки та джерела.

Печери – природні підземні порожнини, з'єднані з поверхнею одним або декількома входами. Виникають під впливом підземних вод або прибережних хвиль, переважно у вапнякових породах.

Сталагміти – мінеральні утворення у вигляді стовпів, які підіймаються з підлоги печери.

Сталактити – мінеральні утворення у вигляді стовпів, які звисають зі стелі печери.

Сталагмати – колоноподібні утворення, що виникають внаслідок з'єднання сталактитів і сталагматів.

